ޤާނޫނު ނަންބަރު 17/2014 (ޖިންސީ ކުށުގެ ޤާނޫނު) އަށް 1 ވަނަ އިސްލާހު ގެނައުމުގެ ބިލަށް ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަނުން ހުށަހަޅާ ކޮމެންޓް

ސްޕެސިފިކް ކޮމެންޓް:

ޤާނޫނު ނަންބަރު 17/2014 (ޖިންސީ ކުށުގެ ޤާނޫނު) އަށް 1 ވަނަ އިސްލާހު ގެނައުމުގެ ބިލަށް ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަނުން ހުށަހަޅާ ކޮމެންޓް			
	ބިލުގައި ބަދަލުގެނެވިފައިވާ މާއްދާ	ކޮމިޝަނުގެ ހުށަހެޅުން	އިސްލާހުކުރަން ހުށަހަޅާ ސަބަބު
1	50-1 (ށ) މި ޤާނޫނުގެ 14 ވަނަ މާއްދާއި 15 ވަނަ މާއްދާއި 16 ވަނަ މާއްދާއި 17 ވަނަ މާއްދާއި 20 ވަނަ މާއްދާއި 21 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އާއި 24 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އާއި 28 ވަނަ މާއްދާއި 38 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފަދަ ކުށެއް ހިންގައިފިކަމަށް ތުހުމަތުކުރެވޭ މައްސަލަތަކުގައި ކުށުގެ ޝަކުވާތަކާއި ވީ ފަރާތުގެ ހަށިގަނޑާއި އަންނައުނުން ސާމްޕަލް ނަގައި، އެސާމްޕަލްތަކުގެ ފޮރެންސިކް ތަޙުލީލު ކުރުމަކީ ލާޒިމުކަމެކެވެ.	50-1 (ށ) މި ޤާނޫނުގެ 14 ވަނަ މާއްދާއި 15 ވަނަ މާއްދާއި 16 ވަނަ މާއްދާއި 17 ވަނަ މާއްދާއި، 18 ވަނަ މާއްދާއި 19 ވަނަ މާއްދާއި 20 ވަނަ މާއްދާއި 21 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އާއި 24 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އާއި 28 ވަނަ މާއްދާއި 38 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފަދަ ކުށެއް ހިންގައިފިކަމަށް ތުހުމަތުކުރެވޭ މައްސަލަތަކުގައި ކުށުގެ ޝަކުވާތަކާއި ވީ ފަރާތުގެ ހަށިގަނޑާއި އަންނައުނުން ސާމްޕަލް ނަގައި، އެސާމްޕަލްތަކުގެ ފޮރެންސިކް ތަޙުލީލު ކުރުމަކީ ލާޒިމުކަމެކެވެ.	ޤާނޫނުގެ 18 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ "ޖިންސީ ގޯނާގެ ކުށް" އަދި 19 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ "ޖިންސީ ގޯނާކުރަން އުޅުމުގެ ކުށް" މި ކުށުގެ ޝަކުވާތަކާއިވާ ފަރާތްތަކުގެ ހަށިގަނޑާއި އަންނައުނުން ފޮރެންސިކް ސާމްޕަލް ނަގައި، ފޮރެންސިކް ތަޙުލީލު ކުރުން ތަޙްޤީޤުކުރު ފަރާތަށް ޤާނޫނުން ލާޒިމުކުރަނީ އެ ފަރާތްތަކުގެ ރުހުމު ހިމާޔަތްކުރުމުގެ ގޮތުން ޤާނޫނުގައި ލާޒިމުކަމެއްގެ ގޮތުގައި ކަނޑައެޅުން މުހިންމު ކަމެކެވެ. އެހެނީ މާއްދީ ހެކި ފިލައި އެހެން ހެއްކެއް ނެތިދާ ފަދަ ޙާލަތްތަކުގައި، ފޮރެންސިކް ތަޙްލީލު ރިޕޯޓަކީ ކުށުގެ ސާބިތުކުރުމުގައި ފަރާތުގެ ހައްޤު ހިމާޔަތްކުރުމަށް ބޭނުންކުރެވޭނެ ހަމައެކަނި ހެކި ކަމުގައިވާތީ މި މާއްދާ މިގޮތަށް އިސްލާޙުކުރުމަށް ހުށަހަޅަމެވެ.
2	50-3 (ނ) މި ޤާނޫނަށް އަމަލުކުރަންފެށޭތާ 6 މަސްދުވަސް ހަމަވުމުން މި މާއްދާގެ (ށ)ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ތަޙުލީލު ޓެސްޓުތައް ނަގަން ނަތީޖާ ދިވެހިރާއްޖޭގައި ސަރުކާރުން ހިންގާ ކޮންމެ ސިއްޙީ	50-3 (ނ) މި ޤާނޫނަށް އަމަލުކުރަންފެށޭތާ 6 މަސްދުވަސް ހަމަވުމުން މި މާއްދާގެ (ށ)ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ތަޙުލީލު ލިބިފައިވާ ޓެސްޓުތައް ނަގަން ނަތީޖާ ދިވެހިރާއްޖޭގައި	ޤާނޫނުން ލާޒިމުކުރާ ބަޔަށް ފޮރެންސިކް ދިރާސާ އެކަށީގެންވާ މުއައްސަސާތަކާއި އެކަށީގެންވާ ނަޒާމެއް އަދި ފޮރެންސިކް ތަޙުލީލު ގެނެސް އެކަށީގެންވާ ބަޔާންތަކުން ކަމަށްވާ ތަޙުލީލުކުރުމަށް ހާއްސަކުރެވޭ

#			
	ވަޒީފާއެއްގައިއާއި ދިވެހިރާއްޖޭގައި ހިންގާ ކޯޓު ހޮސްޕިޓަލެއްގައި ހުރިކަން ވެރިޔާ ޕްރޮޖެކްޓްކޮށްގެން އޮފިސަރުން ކަނޑައަޅަންވާނެއެވެ.	ސަރުކާރުން ހިންގާ ކޯޓު ސިޔާސީ މަޤާމެއްގައިއާއި ދިވެހިރާއްޖޭގައި ހިންގާ ކޯޓު ހޮސްޕިޓަލެއްގައި ހުރިކަން ވެރިޔާ ޕްރޮޖެކްޓްކޮށްގެން އޮފިސަރުން ކަނޑައަޅަންވާނެއެވެ. އަދި ކޯޓު 6 މަހުން އެއްވަރަށް އެކަން ފޮނުވަން ކަމަށް ބަލަހައްޓަންވާނެއެވެ	މުހިންމު ކަންކަމެވެ. މި މާއްދާގެ (ހ)ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޕޮލިސީން ފިޔަވަޅާ ބޭނުންކުރާ ނުވަތަ ނަގާފައި ދިވެހިރާއްޖޭގައި ސަރުކާރުން ހިންގާ ކޯޓު ސިޔާސީ މަޤާމެއްގައިއާއި ދިވެހިރާއްޖޭގައި ހިންގާ ކޯޓު ހޮސްޕިޓަލެއްގައި ހުރިކަން ކަނޑައަޅާ ކުރުމުގެ ގޮތުން މި މާއްދާގެ (ށ) ގައި އެކަމާއި ގުޅޭ ތަފްޞީލު އަމަލުކުރަން އެއްވަރަށް ތަޢާރުފުގެ މަޝްވަރާކުރުމަށް ފުރުޞަތު ނުލިބޭ ނަމަވެސް 1 (އެކެއް) ފަހަރު އެކަމާއި ގުޅޭ ތަޢާރަފް އެކުލަވާލުމަށް، މި ޤާނޫނުން ލާޒިމުކުރާ ބަޔާން ކަންތައްތަކުން އެކަކަށް މުއްދަތެއް ދޫނުކުރެވޭނެ ގޮތަށްވާއިރު، އެކަން މަސައްކަތު ކުރުވުން ނިޒާމެއް އިންތިޚާބުކުރުމަށް ފަހަރަކު 2 (ދެ) ފަހަރު އެކަން މަސައްކަތު ކުރުވުމަށް ޤާނޫނު އެކުލަވާލުން ބަދަލުކުރުމުގައި ދެކޭ މިގޮތަށް މި މާއްދާއަށް އިސްލާހު ކުރުމަށް ހުށަހަޅަމެވެ.
3	57-1 (ހ) މި ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފަދަ ކުށެއް ހިނގިކަމަށް ތުހުމަތުކުރެވޭ މައްސަލައެއްގެ ކުރީގެ ސުލްޙަވެރިކަން ވީ ފަރާތެއް ސިޔާސީ ހުރުމަކީ ދީ ތަޙުޤީޤު ހުރުމަކީ އެމްޕްލޮއިމަންޓް އެކަށީގެންވާ ބަދަލުތަކުން އެސްޓޭޓް ކޮންމެ ސިޔާސީ ހުރުމަކީ ދީ ތަޙުޤީޤުގެ ހަދަފާއި އަންނަނިވިގޮތަށެވެ. އަދި އެ އެސްޓޭޓް ފުރިހަ ޕްރޮޖެކްޓްކޮށް އޮފިސަރުން ފުލްކޮންފަރިއާވާ އެސްޓޭޓް ވާނީވާނެއެވެ.	57-1 (ހ) މި ޤާނޫނުން އަމަލުކުރަންވާނީ 6 މަސް ދުވަހު ތެރޭގައި މި ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފަދަ ކުށެއް ހިނގިކަމަށް ތުހުމަތުކުރެވޭ މައްސަލައެއްގެ ކުރީގެ ސުލްޙަވެރިކަން ވީ ފަރާތެއް ސިޔާސީ ހުރުމަކީ ދީ ތަޙުޤީޤު ހުރުމަކީ އެމްޕްލޮއިމަންޓް އެކަށީގެންވާ ސިޔާސީ ހުރުމަކީ ދީ ތަޙުޤީޤުން އަމަލުކުރަންޖެހޭ ގޮތުގެ އެސްޓޭޓް ފުރިހަ	ޖަވާބުދާރީ ކުރުމާއި ބައްޓަމުގެ ކަނޑައަޅަންޖެހޭ ގޮތުން ޤާނޫނުން ލާޒިމުކުރާ ބައްޓަމުގެ ޕްރޮސީޖަރުތަކުން މުއްދަތެއް ކަނޑައެޅިފައި އެކަށީގެންނުވާތީ ކަމަށް ޖެހެން އިތުރުން މި އަސާސީގައި ބައިނަލްއަޤްވާމީ އަމަލުތައް މި މާއްދާގެ (ށ) އިން އަޅުވާ ކަނޑައެޅިފައިވާ ކުށެއް ކަމުގައި ވާއިރު، އެކަމާއި ގުޅުން އަމަލުކުރަން ގޮތުގެ އެސްޓޭ އެއްގޮތް ކުރުމުގެ ގޮތުން ބަދަލުގެނައުމަށް

އެ އުސޫލު ހަދަންވާނީ، ހުރިހާ ފަރާތްތަކެއްގައި ހަމަހަމަކަން އަމަލުކުރުމުގެ ގޮތުން، ސިޔާސީ ނުފޫޒުގެ ބޮޑުތަކުން އުސޫލު އެކުލަވާލުމަށް ޤާނޫނުން ލާޒިމުކުރުމުގެ ބަދަލުގައި، ކަމާބެހޭ ރަސްމީ އިދާރާއަށް އުސޫލު އެކުލަވާލުން ލާޒިމުކުރުމަކީ މުހިއްމު ކަމެއް ކަމުގައި ދެކޭތީ މި ގޮތަށް މި މާއްދާ އިސްލާހު ކުރުމަށް ހުށަހަޅައިދެމެވެ.	ފުރުޞަތު ސާފުކޮށް އެޑްރެސްކޮށްދިނުން އެކުލަވާލަން ވާނެއެވެ. އަދި މި ޤާނޫނަށް އަމަލުކުރަންފަށާތާ 8 މަސްދުވަސް ތެރޭގައި ދިވެހިރާއްޖޭގައި ސިޔާސީ ނުފޫޒު ނެތް ބޮޑުތަކުގައި އެ އުސޫލު އެކުލަވާލަން ވާނެއެވެ.		
ޖަވާބުދާރީ ކުރުމުގައި ހަރަކާތްތެރިވާ ފަރާތްތަކުގެ ގޮތުން ޤާނޫނުން ބޭނުންކުރެވޭ ހަމަތަކާއި ފަރާތްތަކުގެ ޒިންމާތަކާ ކަނޑައެޅިފައިވާ މުއްދަތަކީ ކުރުގޮތެއް ކަމުގައި ދެކޭތީ މި މާއްދާ އިސްލާހުކުރުމަށް ހުށަހަޅައިދެމެވެ.	57-2 (ނ) މި ޤާނޫނަށް އަމަލުކުރަންފަށާތާ 6 މަސް ދުވަސް ތެރޭގައި މި ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފަދަ ކުށެއް ހިނގިކަމަށް ތުހުމަތުކުރެވޭ މައްސަލައެއް ފުލުހުންނަށް ހުށަހެޅިއްޖެނަމަ އެފަދަ މައްސަލައެއްގައި ކުރެވޭ ސިވިލްޝަރީޢަތަކާ ވި ދިމާއާދުރު އަމަލުތަކުގެ ބަލައިގަންނަންޖެހޭނީ ގޮތުގައި، އެ މައްސަލައެއް ތަޙްޤީޤުކުރުމުގައި ފިޔަވަޅުއަޅަންޖެހޭނެ ކަނޑައަޅާ ބަޔާންކުރާ އުޞޫލެއް ފުލުހުންގެ އިދާރާއިން އެކުލަވާލަންވާނެއެވެ.	57-2 (ނ) މި ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފަދަ ކުށެއް ހިނގިކަމަށް ތުހުމަތުކުރެވޭ މައްސަލައެއް ފުލުހުންނަށް ހުށަހެޅިއްޖެނަމަ އެފަދަ މައްސަލައެއްގައި ކުރެވޭ ސިވިލްޝަރީޢަތަކާ ވި ދިމާއާދުރު އަމަލުތަކުގެ ބަލައިގަންނަންޖެހޭނީ ގޮތުގައި، އެ މައްސަލައެއް ތަޙްޤީޤުކުރުމުގައި ފިޔަވަޅުއަޅަންޖެހޭނެ ކަނޑައަޅާ ބަޔާންކުރާ އުޞޫލެއް ފުލުހުން ހަދަންވާނެއެވެ.	4

15 ސެޕްޓެމްބަރ 2020